

FANTASTIKOS KLASIKA

ŽEMJŪRĖ

TOLIMIAUSIAS KRANTAS

• TREČIA KNYGA •

URSULA K. LE GUIN

Alma littera

I

Š E R M U K Š N I S

FONTANO KIEME kovo saulės spinduliai smelkėsi pro gležnus uosių bei guobų lapus, per šešėlius ir vaiskią šviesą aukštytyn tryško ir vėl krito vanduo. Šį kiemą po atviru dangumi iš visų keturių pusių supo aukštos akmeninės sienos. Už jų buvo daugybė kambarių ir salių, perėjimų, koridorių, bokštų ir pagaliau – storos išorinės Didžiųjų Rouko Rūmų sienos, kurios atlaikytų bet kokį priešo antpuolį, žemės drebėjimą ar net įsisiautėjusios jūros šėlsmą – jos suręstos ne vien iš akmens, bet ir iš neįveikiamos magijos. Mat Roukas yra Išmintingųjų sala – ten mokoma magijos meno, o Didieji Rūmai – visų burtų mokykla bei centras, o pačių Rūmų širdis yra mažasis jų gilumoje įsikūręs kiemelis, kuriame žaismingai trykšta fontanas, o medžiai siūruoja ir lietuje, ir saulėkaitoje, ir nutviekti žvaigždžių šviesos.

Visai prie pat fontano augantis vešlus šermukšnis šaknimis prasigraužė po marmuro danga, ši supleišėjo, sukuprojo. Plyšius užpildė žalių samanų siūleliai, tįstantys nuo baseiną supančios vejės. Ant vieno tokių žemų samanotų marmuro kupstų sėdėjo vaikas, žvilgsniu sekdamas krintančius

centrinės fontano čiurkšlės purslus. Vaikinas buvo jau beveik vyras, beveik, bet dar ne visai, lieknas, prabangiai apsirengęs. Jo veidas galėjo būti iškaltas iš auksuotos bronzos – tokių taisyklingų bruožų, toks ramus.

Jam už nugaros, gal penkiolikos pėdų atstu, po medžiais, augančiais kitoje nedidelės vejės pusėje, stovėjo žmogus – ar bent atrodė, kad stovi. Vis dėlto nelengva būti tuo tikram tokiame besimainančiame šešėlių ir šiltos šviesos mirgėjime. Aišku, jis buvo ten iš tikrųjų – medžių paunksnėje nejudėdamas stovėjo vyras baltu apdaru. Kaip vaikinas stebėjo fontano čiurkšlę, taip vyras stebėjo vaikina. Niekas nejudėjo, nesigirdėjo nė garso, tik nesiliaujanti siūruojančių lapelių bei trykštančio fontano muzika.

Vyras žengė artyn. Vėjas sušnarėjo šermukšnyje, pašiaušdamas ką tik išsprogusius lapus. Vaikinas pašoko – grakštus ir lankstus, išsigandęs. Jis atsigręžė į vyrą ir nusilenkė.

– Mano pone Archimage, – ištarė.

Žmogus sustojo priešais jį – tiesus, neaukštas, tvirtai sudėtas, užsimetęs baltos vilnos apsiaustą su gobtuvu. Jo veidas virš atmesto gobtuvo klosčių buvo tamsus, bronzos atspalvio, ereliška nosimi, vieną skruostą vagojo seni randai. Akys skaisčios, žvilgsnis veriantis. Tačiau prašneko jis švelniai.

– Fontano Kiemas – išties jauki vietelė pasėdėti, – ištarė ir, užbėgdamas už akių vaikino atsiprašymams, pridūrė: – Atkeliausiai iš toli ir nespėjai pailsėti. Sėskis.

Jis priklaupė ant balto fontano krašto ir ištiesė delną po žaižaruojančiais lašais, ratu krintančiais nuo viršutinės taurės, vanduo sruveno tarp jo pirštų. Vaikinas vėl atsisėdo ant

suskilinėjusios plokštės gūbrio; valandėlę nei vienas, nei kitas nebetarė nė žodžio.

– Tu – Inleido ir visos Inleidų salos princo sūnus, – pagaliau vėl prašneko Archimagas. – Morido kunigaikštystės paveldėtojas. Visoje Žemjūrėje nerasi senesnio ir garbingesnio paveldo. Man teko regėti Inleido sodus pavasarį, mačiau ir auksinius Berilos bokštus... Kaip tave vadina?

– Arenu.

– Arenas – jūsų krašto tarmės žodis, tiesa? Ką jis reiškia bendrąja kalba?

Vaikinas atsakė:

– Kardą.

Archimagas linktelėjo. Vėl įsiviešpatavo tylą, kurią pagaliau nutraukė vaikinys – ne įžūliai, bet ir nesidrovėdamas:

– O aš maniau, kad Archimagas moka visas kalbas.

Vyras papurtė galvą, nenuleisdamas akių nuo fontano.

– Ir žino visus vardus...

– Visus vardus? Tiktai Segojus, kuris ištarė Pirmąjį Žodį, išskeldamas salas iš jūros gelmių, – tik jis žinojo visus vardus. Be abejo, – skvarbus jo žvilgsnis smigo vaikinui į veidą, – jei man prireiktų sužinoti tikrąjį tavo vardą, aš jį sužinočiau. Tačiau tokios būtinybės nėra. Vadinsiu tave Arenu, o aš – Paukštvanagis. Papasakok, kaip sekėsi kelionė čionai?

– Užtruko per ilgai.

– Ar pūtė nepalankūs vėjai?

– Vėjai pūtė palankūs, tačiau žinios, kurias atgabenu, – prastos, pone Paukštvanagi.

– Tuomet išklok jas nedelsdamas, – Archimagas atsakė rimtai, ir vis dėlto lyg nuolaidžiaudamas vaiko nekantrai; Arenui kalbant, jis vėl užsižiūrėjo į kristolinę vandens, krantančio iš viršutinės fontano taurės į apatinę, užuolaidą – lyg nesiklausydamas, o iš tiesų lyg klausydamasis kažko daugiau nei vien vaikino pasakojimas.

– Kaip jums žinoma, pone, mano tėvas princas – šiek tiek burtininkas, juk tolimas jo protėvis buvo pats Moridas, be to, jaunystėje jis vienus metus praleido čia, Rouke. Jis apdovanojtas bent šiokia tokia jėga ir sukaupęs žinių, tik savaisiais menais naudojasi retai, nes apščiai turi kitų darbų: rūpinasi tvarka karalystėje, miestų valdymu, prekyba. Iš mūsų salos laivai plaukia toli į vakarus, pasiekia net Vakarinę Sritį, pakeliui prekiaudami safyrais, jaučių odomis, alavu. Prasidedant šiai žiemai, į mūsų miestą, Berilą, sugrįžo jūrų kapitonas, kuris pargabeno žinią, pasiekusią ir mano tėvo ausis; tėvas netgi išsikvietė jį ir pats išklausė jo pasakojimą. – Vaikinas kalbėjo tvirtai, neužsikirsdamas. Jį auklėjo mandagūs, gerų manierų dvariškiai, jaunuoliškas drovumas jam buvo svetimas.

– Jūrų kapitonas bylojo, kad Narvedueno saloje – nuo mūsų iki jos jūros keliais bus maždaug penki šimtai mylių – išnyko magija. Burtazodžiai ten nebeveikia, tvirtino jis, išminties žodžiai – užmiršti. Tėvas paklausė, ar šitaip atsitikę dėl to, kad salą apleido visi burtininkai bei raganos, ir kapitonas atsakė: ne. Saloje tebegyvena keletas tokių, kurie buvo burtininkai, tačiau pastaruoju metu jokiais kerais nebesinaudoja, burtais nebegali net sutaisyti prakiurusio puodo ar surasti pamestos adatos. Tada tėvas paklausė: negi

Narvedueno gyventojų tai neglumina? Ir kapitonas jam atsakė: ne, atrodo, jiems nė nerūpi. Tiesą sakant, tvirtino jis, tuos žmones kamavo ligos, o ir derlius tą rudenį buvęs visai menkas, tačiau jie vis tiek atrodė visiškai abejingi. Jis sakė – pats girdėjau, kai pasakojo tai princui, – taigi, šitaip sakė: „Jie panėšėjo į lignonius, atrodė kaip tas žmogus, kuriam pasakyta, jog gyventi liko vos metai, bet jis sugebėjo save įtikinti, kad tai netiesa ir kad gyvensiņas amžinai. Jiems viskas nė motais, – dar kalbėjo jis. – Triūsinėja sau ir net nedirsteli į pasaulį.“ Kiek vėliau iš ten sugrįžo ir daugiau pirklių – ir visi pargabeno tą pačią žinią: Narvedueno sala nuskurdo, burtų menai ten prarasti. Tačiau visa tai tebuvo iš Srities atkeliavusios legendos, – o pasakojimų apie tas atokias vietas gali prisiklausyti pačių keisčiausių, – ir tik mano tėvas rimtai apie tai susimąstė.

Paskui atėjo Naujieji metai, o drauge – ir tradicinė Inleide rengiama Ėriukų šventė, per kurią piemenų žmonos susirenka į miestą, suvaro ir pirmosios vados ėriukus. Tėvas paskyrė burtininką Šaknį užkalbėti ėriukus, kad bandos gausėtų. Tačiau Šaknys susikrimtęs grįžo į rūmus, padėjo žemėn lazda ir prisipažino: „Valdove, aš nebegaliu kerėti.“ Tėvas dar bandė klausinėti, bet jis tegalėjo pasakyti tiek: „Aš užmiršau apžavų žodžius, užmiršau, kaip regzti burtų audinį.“ Tėvas nuėjo į turgaus aikštę, pats ištarė reikiamus burtažodžius, tad šventė baigėsi kaip pridera. Tačiau tą vakarą grįžęs į rūmus atrodė paniuręs ir išvargęs, o man pasakė: „Tariau žodžius, bet nežinojau, ar jie ką nors reiškia.“ Ir iš tiesų, ši pavasarį bandas persekioja nelaimės: avys gaišta ėriuodamosi, daugybė ėriukų

gimsta negyvi, o kai kurie... išsigimę. – Sklandžiai, nuoširdžiai kalbėjęs vaikiną užsikirto, ištaręs paskutinį žodį krūptelėjo ir nurijo seilę. – Keletą mačiau ir pats, – dar pridūrė. Ir nutilo.

– Tėvas linkęs manyti, – vėl prašneko po geros valandėlės, – kad tai, kas įvyko pas mus, ir pasakojimai apie Narvedu-eną liudija, jog mūsų kraštuose veikia kažkoks blogis. Tėvas geidauja Išmintingųjų patarimo.

– Jis pasiuntiniu išsirinko tave, taigi prašymas skubus, – atsiliespė Archimagas. – Tu vienintelis jo sūnus, o kelionė iš Inleido į Rouką – anaip tol ne trumpa. Ar papasakosi dar ką nors?

– Nebent vieną kitą gandą, bobučių nešiojamą kalvose.

– Ir ką sako tos bobutės?

– Kad burdamos iš dūmų ar vandens telkinių žiūri tik blo-ga, o jų išvirtas meilės gėrimas veikia ne taip, kaip reikėtų. Tačiau tikrų burtų tie žmonės neišmano.

– Ateities spėjimas ir meilės gėrimas – išties nelabai rimti dalykai, tačiau į bobučių žodžius įsiklausyti verta. Ką gi, tavo atneštą žinią Rouko Mokytojai tikrai apsvarstys. Bet net nenu-manau, Arenai, ką jie galėtų patarti tavo tėvui. Mat Inleidas – jau ne pirmas kraštas, iš kurio mus pasiekia tokios žinios.

Areno kelionė iš šiaurės, pro didžiąją Havnoro salą, per visą Vidinę jūrą, buvo pirmoji jo kelionė. Per kelias pastarąsias savaites jis pirmąsyk išvydo kraštus, kurie nebuvo jo gimtinė, pirmąsyk suvokė atstumus bei įvairovę, suprato, kad, be jau-kių Inleido kalvų, esama ir žymiai platesnio pasaulio, kuriame gyvena daugybė žmonių. Dar neįpratęs protu aprėpti tokių platybių, jis ne iš karto suvokė, ką išgirdęs.

– Iš kur dar atkeliauja tokios žinios? – paklausė kiek suglumęs. Arenas vylėsi tuoj pat galėsiąs grįžti į Inleidą su patikimu vaistu.

– Pirmiausia – iš Pietinės Srities. O pastaruoju metu žinių sulaukėme ir iš Archipelago pietinio pakraščio – iš Vatorto. Žmonės kalba, esą Vatorte nebelikę magijos. Sunku pasakyti, kiek patikimos šios žinios. Toji sala nuo seno pagarsėjusi maištininkais ir piratais, sakoma: prekijo iš pietų šnekos – melagio šnekos. Tačiau pasiekiantys mus gandai visą laiką byloja tą patį: burtų šaltiniai baigia išdžiūti.

– Bet čia, Rouke...

– Čia, Rouke, mes ničnieko panašaus nepajutome. Čia mes apsisaugoję nuo bet kokių audrų ar pokyčių, nuo visų blogio apraiškų. Galbūt pernelyg patikimai apsisaugoję... Prince, ką ketini daryti toliau?

– Grįšiu į Inleidą, kai tik galėsiu paragbenti tėvui kokią nors aiškią žinią apie viso šito prigimtį ir patarimą, kaip nuo to gelbėtis.

Archimagas dar kartą pažvelgė į vaikną, ir šįsyk, nepaisant visų savitvardos įgūdžių, Arenas nuleido akis. Pats nežinojo kodėl – tamsių burtininko akių žvilgsnyje neslypėjo nė lašo pykčio. Jos žvelgė atvirai, ramiai, užjausdamos.

Inleide visi žvelgdavo į jo tėvą su pagarba, kaip ir dera žvelgti į viršesnę, o jis juk buvo savo tėvo sūnus. Niekas, nė vienas žmogus niekada nežiūrėjo į jį šitaip – ne kaip į Areną, Inleido Prinčą, Valdovo sūnų, o tik kaip į Areną. Jam visai nepatiko mintis, jog Archimago žvilgsnis jį baugina, tačiau atlaikyti to žvilgsnio vaikiną neįstengė. Jam atrodė, kad supantis

jį pasaulis dar labiau prasiplėtė, dabar jau ne tik Inleidas susitraukė iki smulkaus trupinėlio, bet sumažėjo ir jis pats, Arenas; Archimago akyse jis tebuvo smulki, visai mažytė figūrėlė neaprėpiamame kraštovaizdyje, kuriame viršum jūros skalaujamų gausybės kraštų pakibo tamsa.

Jis sėdėjo, pašiodamas sodriai žalias samanas, želiančias marmurinių grindinio akmenų plyšiuose. Ir pagaliau tarė pats girdėdamas, kaip spigiai skamba kliūvantis jo balsas, kuris tik per pastaruosius porą metų pažemėjo ir tapo sodrus:

– Ir dar aš darysiu tai, ką man liepsite.

– Tavo pareiga – klausyti tėvo, ne manęs, – atsakė Archimagas.

Jo žvilgsnis vis dar smigo į Areną, tačiau vaikas jau pakėlė akis. Tardamas pagarbos ir klusnumo žodžius, jis užmiršo pats save ir dabar kaip reikiant išvydo Archimągą: didį burtininką, kuriam Žemjūrėje nebuvo lygių, žmogų, sugebėjusių uždengti Fundauro Juodąjį Šulinį, iš Atuano Kapų pargabenusį Ereto-Akbės žiedą, pastačiusį giliai įleistą jūros sieną Nepe, jūrininką, išmaišiusį visas jūras nuo Estovelo iki Selidoro, vienintelį tebegyvenantį Drakonų tramdytoją. Štai jis klūpo prie fontano – neaukštas, nebejaunas, tykiu balsu kalbantis žmogus giliomis lyg vakaras akimis.

Nė neatsistojęs, Arenas paskubomis atsiklaupė – oficialiai, ant abiejų kelių.

– Mano pone, – išbėrė springdamas, – leisk tarnauti tau!

Jo pasitikėjimas savimi išsisklaidė kaip dūmas, veidas išraudo, balsas suvirpėjo.

Arenas nešiojosi prie diržo pakabintą kardą, įkištą į naujutėles odines makštis, išpuoštas raudonais ir auksiniais ornamentais; makštys buvo prašmatnios, tačiau pats kardas – visai paprastas, gerokai apdilusia rankenos kryžma iš pasidabruotos bronzos. Karštligiškai skubėdamas Arenas išsitraukė ginklą ir rankena pirmyn ištiesė Archimagui tarsi ištikimas vasalas – savajam valdovui.

Tačiau Archimagas nepalietė kardo rankenos. Tik pažvelgė į ginklą ir į vaikiną.

– Kardas tavo, ne mano, – pasakė. – Tu netarnauji nė vienam žmogui.

– Tėvas sakė, kad galiu pasilikti Rouke, kol išsiaiškinsiu, kokia to blogio prigimtis, o gal ir šio to išmoksiu... Aš juk visiškai nieko nemoku, nemanau, kad būčiau apdovanotas bent kokia galia, tačiau tarp mano protėvių būta magų... ir jeigu galėčiau ko nors išmokti, kad būčiau jums naudingas...

– Anksčiau nei tapo magais, – atsiliepė Archimagas, – tavo protėviai buvo karaliai.

Jis pakilo ir keliais tyliais, gyvybingais žingsniais prisiartinoprie vaikino; paėmęs už rankos, privertė jį atsistoti.

– Dėkoju, kad pasisiūlei man tarnauti; nors dabar tavo pasiūlymo nepriimu, vis dėlto gali būti, kad dar priimsiu, kai visus šiuos reikalus aptarsime. Kilnios sielos pasiūlymo nedera lengva ranka atmesti. Taip pat nedera lengva ranka atstumti ir Morido ainio kardo!.. Dabar tu eik. Vaikinas, kuris atlydėjo tave čionai, pasirūpins, kad sočiai pavalgytum, išsimaudytum ir pailsėtum. Eik, eik, – jis švelniai stumtelėjo Areną į nugarą

tarp menčių; dar niekad nepatyręs tokio familiarumo, Arenas niekam ir nebūtų leidęs šitaip su savimi elgtis, tačiau Archimago prisilietimas bemaž prilygo išventinimui.

Arenas buvo guvus, judrus vaikiną, su malonumu dalyvaudavo žaidimuose, mėgo lavinti ir kūno, ir proto galias, kuriomis didžiavosi, kruopščiai atlikdavo valdovo sūnui deramas pareigas per apeigas ir mokėsi valdyti, o visa tai anaiptol nebuvo nei lengva, nei paprasta. Vis dėlto iki šiol jis dar niekam nebuvo atsidavęs visa širdimi. Vos pirštu mostelėjęs gaudavo viską, ko įsigeidęs, taip pat lengvai jam sekdavosi ir visi darbai, viskas tebuvo pramoga, žaisminga meilė. Tačiau dabar buvo sujudintos pačios jo sielos gelmės, ir pažadino jas ne žaidimai ar svajonės, o garbė, pavojus, išmintis, ir dar tas randuotas veidas, tykus balsas, tamsi ranka, nerūpestingai, lyg joje neslypėtų stulbinanti galia, gniaužianti juodą kukmedžio lazda, kurioje, viršum ją apglėbusių pirštų buvo sidabru inkrustuota Prarastoji Karalių Runa.

Šitaip Arenas žengė pirmyn, tuo vienu žingsniu amžinai palikdamas vaikystę – nesidairydamas į užnugarį ar į praeitį, pamiršęs bet kokią atsargumą, be jokių išlygų.

Bet kokios atsisveikinti derančios mandagybės išgaravo jam iš galvos. Vaikiną nuskubėjo link durų – sverdėdamas iš susijaudinimo, nušvitęs, paklusnus. O Archimagas Gedas lydėjo jį žvilgsniu.

GEDAS VALANDĖLĘ STOVĖJO prie fontano po šermukšniu, paskui pakėlė galvą ir pažvelgė į saulėkaitos skalaujama dangų.

– Blogos žinios, bet taurios širdies žinianešys, – ištarė jis pusbalsiu, tarsi kreipdamasis į fontaną. Šis nesiklausė – pats nesiliovė čiurlenęs savo sidabrine kalba, ir Archimagas valandėlę klausėsi jo. Paskui patraukė prie kitų durų, kurių Arenas nė nepastebėjo, kurias išvis nedaug akių būtų įžiūrėjusios, nesvarbu, kaip arti jos atrodytų, – priėjo prie jų ir ištarė: – Mokytojau Durininke.

Išniro nedidukas, neaiškus amžiaus žmogelis. Jis nebuvo jaunas, tad lyg ir derėjo vadinti jį senu, tačiau šis žodis jam apibūdinti irgi netiko. Veidas atrodė sudžiūvęs, dramblio kauko spalvos; žmogelis šypsojosi malonia šypsena, nuo kurios skruostais nutįsdavo dvi gilios raukšlės.

– Kas nutiko, Gedai? – paklausė.

Mokytojas Durininkas kreipėsi į jį vardu, nes jie buvo vieni, o jis buvo vienas iš septynių visame pasaulyje, žinanačių tikrąjį Archimago vardą. Kiti šeši: Rouko Pavadinimo Mokytojas, Odžionas Tylusis – Re Albio burtininkas, kadaise, jau labai seniai, Gonto Kalno šlaite davęs Gedui šį vardą, Gonto Baltoji Ponia – Žiedo Tenara, kaimo burtininkas iš Ifišo salos, vadinamas Vikiu, vėlgi Ifiše – tokia dailidės žmona, trijų mergaičių motina, nieko nenutuokianti apie burtus, bet išmintinga kitose srityse, vadinama Kraujažole, ir pagaliau – du kitame Žemjūrės pakraštyje, tolimuosiuose vakaruose gyvenantys drakonai: Ormas Embaras ir Kalesinas.

– Šįvakar reikėtų susitikti, – pasakė Archimagas. – Aš pats nueisiu pas Modeliuotoją. Ir pasiūsiu žinių Kuremkarmerukui, kad atidėtų į šalį visus vardų sąrašus ir leistų savo mokiniams

bent vieną vakarą pailsėti, o pats atvyktų pas mus – tegul ir ne kūnišku pavidalu. Ar pasirūpinsi sukviesti kitus?

– Taip, – šypsodamasis atsakė Durininkas ir išnyko; ore ištirpo ir Archimagas, tik fontanas ankstyvo pavasario saulėkaitoje liko ramiai šnekėtis pats su savimi niekad nesiliaujančia kalba.

ŠIEK TIEK Į VAKARUS nuo Rouko Didžiųjų Rūmų, o neretai – į pietus nuo jų, kur nors paprastai matoma Amžinoji Giraitė. Ji nepaženklinta jokiam žemėlapyje, į ją nėra jokio kelio niekam, išskyrus tuos, kurie kelią žino. Tačiau matyti Giraitę mato netgi mokyklos naujokai, miestiečiai bei ūkininkai, tiesa, visada gana toli; jie regi aukštus medžius, kurių lapijos žaluma netgi pavasarį blykčioja auksu. Visi jie: mokyklos naujokai, miestiečiai, ūkininkai – mano, kad Giraitė kažkokiu paslaptingu būdu vis pasislenka iš vienos vietos į kitą. Tačiau jie klysta – Giraitė niekad nejuda iš vietos. Jos šaknys yra pačios būties šaknys. Juda ne ji, o visa kita.

Gedas išėjo iš Didžiųjų Rūmų ir patraukė laukais. Jis nusi-
metė baltąjį apsiaustą, nes saulė kybojo pačiame zenite. Kalvos
šlaite ruduojančią dirvą ariantis žemdirbys pasisveikindamas
kilstelėjo ranką, Gedas atsakė jam tuo pačiu. Aukštyn purpte-
lėjo mažų paukščiukų pulkas, iš padangės atsklido jų giesmė.
Pūdymuose ir pakelėse skleidėsi ugniažolių žiedai. Aukšty-
bėse plačiu lankstu padangę režė vanagas. Gedas žvilgtelėjo
į dangų ir vėl pakėlė ranką. Šniokšdamas vėjo košiamomis
plunksnomis paukštis nušvilpė žemyn ir nusileido ant atkišto

riešo, tvirtai įsikibo geltonais nagais. Tai buvo ne paukštvanagis, o stambus Rouko sakalas, baltai ir rudai dryžuotas erelis žuvininkas. Jis skersomis nudelbė Archimągą apskrita auksu spindinčia akimi, paskui pasuko kumpą snapą ir įsispitrėjo į žmogų jau abiem akimis, apvaliomis tarsi auksiniai karoliukai.

– Bebaimis, – ištarė jam Archimągas Kūrimo kalba. – Bebaimis.

Galingas paukštis suplakė sparnais ir dar tvirčiau įsikibo riešo, tebežiūrėdamas tiesiai Gedui į veidą.

– Skrisk tuomet, broli, skrisk, bebaimi.

Tolokai kalvos šlaite po vaiskiu dangumi likęs artojas pertraukė savo darbą ir užsižiūrėjo į juos. Praėjusį rudenį jam teko regėti, kaip Archimągui ant riešo nusileido didžiulis laukinis paukštis, o po akimirkos žmogus išnyko ir vėjuoton padangėn nuskriejo du vanagai.

Šįsyk artojui bežiūrint jie išsiskyrė: paukštis nuskrido į žydras aukštumas, o žmogus nužingsniavo pažliugusiais laukais.

Gedas priėjo taką, vedantį į Amžinąją Giraitę – taką, kuris visuomet nevingiuodamas driekėsi tiesiai į tikslą, nesvarbu, kaip išsikraipydavo jį supantis laikas ir pasaulis. Archimągas nužingsniavo pirmyn ir netrukus atsidūrė milžinų medžių šešėlyje.

Kai kurių kamienai buvo nepaprastai stori. Išvydęs juos galėjai patikėti, kad Giraitė iš tiesų niekur nejuda: kamienai priminė nuo neatmenamų laikų stūksančius, per daugybę amžių papilkėjusius bokštus, šaknys skverbėsi giliai – lyg kalnų. Tačiau kai kurių medžių senolių laja buvo gerokai praretėjusi, daugelis šakų – išvis nudžiūvusios. Medžiai nebuvo

nemirtingi. Tarp milžinų stiebėsi gyvybingi jauni medeliai, pasipuošę vešliomis lapų karūnomis, augo ir visiškai liauni ūgliai – lapuotos vytelės, ne aukštesnės už jauną mergaitę.

Dirva po medžiais buvo minkšta, puri nuo supuvusių, metų metais čia kritusių lapų. Joje augo paparčiai bei kita smulki miškų augmenija, bet visi medžiai buvo tik vienos rūšies, kuriai Žemjūrės hardų kalboje nebuvo pavadinimo. Oras po šakų stogu dvelkė žeme ir gaivumu, burnoje palikdamas tekančio šaltinio vandens skonį.

Laukymėje, atsivėrusioje prieš daugelį metų, kai čia išvirto milžiniškas medis, Gedas susitiko Modeliavimo Mokytoją – šis gyveno Giraitėje, retai, o gal ir išvis niekad, iš jos teišeidamas. Mokytojo plaukai buvo geltoni kaip sviestas – jis nebuvo kilęs iš Archipelago. Nuo tada, kai buvo sugražintas Ereto-Akbės žiedas, Kargų Kraštų barbarai liovėsi puldinėję Vidinės Žemes, su kai kuriomis salomis netgi sudarė prekybos bei taikos sutartis. Tačiau draugiškesni netapo, vis stengėsi laikytis nuošalyje. Bet retsykiais koks nors jaunas karys ar pirklis sūnus vienas pats leisdavosi kelionėn į vakarus, paviliotas nuotykių troškimo ar siekdamas išmokti burtų meno. Prieš dešimt metų toks buvo ir Modeliavimo Mokytojas – kardu ginkluotas, raudonomis plunksnomis apsikaišęs jaunas laukinys iš Karego Ato, vieną lietingą pavasario rytą išlipęs Rouko uoste ir darchyta hardų kalba primygtinai pareiškęs Durininkui: „Atkeliavau mokytis!“ Ir štai – dabar jis stovi žalžganai auksinėje šviesoje po medžiais, aukštas, šviesaus gymio žmogus ilgais geltonais plaukais ir keistomis žaliomis akimis – Žemjūrės Modeliavimo Mokytojas.

Galimas daiktas, jis taip pat žinojo tikrąjį Gedo vardą, bet jo neištarė. Vyrai pasisveikino tylomis.

– Ką stebi? – paklausė Archimagas.

Anas atsakė:

– Vorą.

Tarp dviejų aukštų laukymės žolynų voras buvo išaudęs tinklą – plonytį gijų skritulį, sumaniai pritvirtintą prie žolės stiebelių. Šilkinės gijos blykčiojo saulėje. Tinklo vidury tykojo pats audėjas – pilkšvai juodas, ne didesnis už akies vyzdį.

– Voras – irgi modeliuotojas, – ištarė Gedas, apžiūrinėdamas meistriškai suraizgytą tinklą.

– Koks blogis tave atvijo? – paklausė jaunesnysis vyras.

Atrodė, kad apskritas voratinklis su juodu krislu viduryje stebi juos abu.

– Tinklas, kurį audžiame mes, žmonės, – atsakė Gedas.

Giraitėje negiedojo joks paukštis. Vidudienio šviesoje tvyrojo visiška tyla, buvo karšta. Abu vyrus supo tik medžiai ir po jais susitelkę šešėliai.

– Sulaukėme žinios iš Narvedueno bei Inleido – ir ten tas pat.

– Pietūs ir pietvakariai. Šiaurė ir šiaurės vakarai, – ištarė Modeliuotojas, nė valandėlei neatitraukdamas žvilgsnio nuo voratinklio.

– Šįvakar susirinksime čia. Tai geriausia vieta pasitarimui.

– Aš nieko negaliu patarti, – Modeliuotojas galų gale pažvelgė į Gedą, žalios jo akys tvoskė šalčiu. – Aš bijau, – pasakė. – Ten tvyro baimė. Baimė sklinda iš pačių pašaknų.

– Taigi, – atsiliepė Gedas. – Manding, teks pažvelgti į giliausius šaltinius. Pernelyg ilgai šildėmės saulėkaitoje, susisupstę į tą ramybę, kurią paskleidė sugydytas Žiedas, dirbome smulkius darbus, žvejojome seklumose. Šįvakar turėsime patyrinėti pačią gelmę. – Tai taręs, jis paliko Modeliuotoją, vis dar įdėmiai žvelgiantį į saulės nutviekstoje žolėje įsikūrusį vorą.

Išėjęs į Giraitės pakraštį, kur galiūnų medžių šakos sviro virš paprastos žemės, Gedas atsisėdo, nugara atsirėmė į milžinišką šaknį, lazda pasidėjo skersai kelių. Užsimerkė, tarsi susiruošęs nusnausti, ir pasiuntė savo dvasią su žinia per Rouko kalvas ir laukus į šiaurę, į jūros talžomą kyšulį, kur stūksojo Atsiskyrėlis Bokštas.

– Kuremkarmerukai, – dvasios pavidalu ištarė jis; Pavadinimo Mokytojas pakėlė galvą nuo šaknų ir žolynų, lapų, sėklų ir žiedlapių vardų knygos, kurią skaitė mokiniams, ir atsiliepė:

– Klausau, mano pone.

Paskui įsiklausė – aukštas, lietas senis su išdrikusiais iš po tamsaus gobtuvo visai žilais plaukais. Bokšto kambaryje prie rašomųjų stalų palinkę mokiniai sužiuro į jį, paskui susižvalgė tarpusavyje.

– Būsiu, – ištarė Kuremkarmerukas, tada vėl įsmeigė žvilgsnį į knygą ir lyg niekur nieko skaitė toliau: – Taigi – molžolės žiedo žiedlapis turi vardą, *iebera*, turi vardą ir taurėlapis – *partonath*; stiebas, lapai ir šaknys – visi jie irgi turi vardus...

Tačiau po medžiu įsitaisęs Archimagas Gedas, kuris žinojo visų molžolės dalių vardus, pasiuntęs žinią grįžo į savo kūną, patogiau ištiesė kojas ir, taip ir neatsimerkęs, galų gale užsnūdo lapų šešėliais mirgančioje saulėkaitoje.